

Gevoel van rouw bij het slotakkoord

Violiste Janine Jansen dankt de orkestleden van de Radio Kamer Filharmonie.

foto Hans van der Woerd

Trombonist Victor Belmonte Albert.
foto Hans van der Woerd

De Radio Kamer Filharmonie geeft deze week de allerlaatste concerten. Het orkest wordt wegbezuinigd. 'Het is een kwetsende ervaring.'

FREDERIKE BERNTSEN

Deel zeven uit Strawinsky's Pulcinella Suite, 'Vivo': trombone en contrabas flirten met elkaar, zwieren ritmisch door de spitse, vrolijke notenreeks. Dirigent Masaaki Suzuki moedigt aan: "Please, make fun!" Suzuki repeteert in Hilversum met de Radio Kamer Filharmonie (RKF) voor de allerlaatste concerten die het orkest zal geven. De allerlaatste, want: je speelt de sterren van de hemel, samen met je collega's, en dan moet er bezuinigd worden. Orkesten krimpen, fuseren, verdwijnen. De bezuinigingen bij de omroep hebben geleid tot de opheffing van de Radio Kamer Filharmonie. Nog drie concerten te gaan, in het Amsterdamse Concertgebouw.

Ongeloof, woede, protest, acceptatie; zowat alle emoties zijn al voorbijgekomen bij de musici van het kwaliteitsorkest, en zonder twijfel ook bij chef-dirigent Michael Schønwandt, die een paar weken geleden afzwaaide. Een deel van de spelers vindt onderdak bij de grote broer, het Radio Filharmonisch, een deel staat op straat, een enkeling heeft een auditie gewonnen bij een ander landelijk gezelschap. Cijfertjeswerk bepaalde wie kon blijven, wie weg moest.

Annet Karsten (47) speelt tweede fagot en zit deze week voor het laatst tussen haar collega's: "Niet meer met deze mensen kunnen spelen vind ik heel erg. Mijn rouwgevoelens zijn enorm. Aan de andere kant ben ik optimistisch: slechter dan dit kan het niet meer worden. Ik voel me niet persoonlijk aangesproken, maar dat gat komt wel steeds dichterbij. Ik wil me gaan richten op muziekeducatie, en gaan werken met kinderen. Als we iets willen veranderen aan het culturele besef in Nederland, dan moet er in ieder geval op dit gebied wat gebeuren."

Diep geraakt

Fluitiste Ingrid Geerlings (41) levert

een deel van haar baan in, ze gaat van 100 naar 50 procent, bij het Radio Filharmonisch. "Ik had ontslagen moeten worden, maar kon uiteindelijk toch blijven. Ik ging ervan uit dat ik weg moest, dus ik heb erover nagedacht, wat nu? Ik hou van wiskunde, zal ik dan wiskundedocent worden? Musicus zijn vind ik het mooiste vak dat er is, en het past bij me, maar je moet ook nuchter zijn. Het zou me diep geraakt hebben als ik had moeten vertrekken. Wat heb ik dan al die jaren zitten doen, waarom en voor wie? Dat merk ik bij collega's om me heen: de opheffing wordt als kwetsend ervaren. Het is een juridische reorganisatie, niets persoonlijks, maar als jij dan toch degene bent die weg moet, zit je daar mooi mee.

"Ik heb heel veel bewondering voor de mensen die vertrekken en toch nog deze enorme inzet tonen. De concerten van het afgelopen jaar zijn heel intens geweest, voor mijn gevoel intenser dan daarvoor, zo van: het zijn mijn laatste noten hier. Echt vlammeende uitvoeringen."

Geerlings is betrokken bij een nieuw initiatief, dat is ontstaan met steun vanuit het Muziekcentrum van de Omroep: 'Ludwig'. De aftrap is op 18 augustus, met een concert op de middenstrip in het Olympisch Stadion. Musici van formaat verlenen het komende seizoen hun medewerking aan de geplande uitvoeringen.

Het slotconcert van de RKF, aanstaande zondag, staat onder leiding van Frans Brüggen. Hij dirigeerde in 2005 ook de allereerste uitvoering van het gezelschap. Geerlings: "Met Frans Brüggen staat er iemand voor het orkest die ons totaal steunt, die het met ons helemaal af wil maken. Dat doet veel goed, maar het maakt het ook extra beladen. Ik denk dat de spelers wel naar zo'n afronding zoeken."

De musici benadrukken de collegiale sfeer, de hechtheid

binnen de club. De een gunt de ander z'n baan, en deelt soms zelfs zijn eigen aanstelling. Solocellist Michael Müller (52) blijft aan, in het grote orkest, en levert 25 van de 100 procent speeltijd in ten behoeve van een collega-solocellist: "Van 50 procent komt mijn collega niet rond met zijn gezin. Gelukkig heb ik ook nog ander werk. Vanaf volgend seizoen speel ik in het Zehetmair Kwartet.

"Het is heel moeilijk geweest het afgelopen jaar, en nog steeds. Voor een aantal musici was het teveel, de onzekerheid over wat er precies ging gebeuren met ons orkest, die hebben weken ziek thuis gezeten. Het gevoel dat je niet meer gewild bent. Je wordt aangetast in je eigenwaarde, vreselijk."

Golfbewegingen

Marije Helder (32), altvioliste, gaat van 100 naar 90 procent in het Radio Filharmonisch: "De praktische instelling van de Nederlander dat alles waar je niet direct resultaat van ziet geen zin heeft en extra luxe is, gaat meestal in golfbewegingen, dus ik heb goede hoop dat het weer bijtrekt. Maar ja, als er over tien jaar geld zou zijn, heb je niet opeens zo'n mooi orkest. Het kost echt jaren om zo samen te kunnen spelen.

"We hebben het laatste jaar projecten gedaan die mooier waren dan daarvoor, ik denk omdat de emoties zo aan de oppervlakte zitten. De sfeer is warm, je bent altijd met elkaar bezig. De laatste ZaterdagMatinee, de laatste Vrijdag van Vredenburg: dat doet ook pijn voor de mensen die hun baan wel behouden. De willekeur van dit besluit is onverteerbaar."

Zondag, in het Concertgebouw: het slotconcert van de Radio Kamer Filharmonie met Bachs cantate 'Ein feste Burg ist unser Gott'. Dat geeft hoop.

'Radio Kamer Filharmonie 2005-2013 – Afscheid van een springlevend orkest', een boek met daarin onder meer een fotoverslag

van Hans van der Woerd plus drie cd's. Te bestellen via:
www.challengerecords.com

Radio Kamer Filharmonie

De Radio Kamer Filharmonie (RKF) ontstond in 2005 toen het Radio Symfonie Orkest en het Radio Kamer Orkest fuseerden. Tot 2010 was Jaap van Zweden chef-dirigent van de RKF, hij werd opgevolgd door Michael Schønwandt. De RKF speelde oude en nieuwe muziek van Bach tot Michel van der Aa en trad aan in de ZaterdagMatinee, het Zondagochtendconcert en de Robeco SummerNights in het Concertgebouw, in de Vrijdag van Vredenburg en bij de NTR-concerten in het Muziekgebouw aan 't IJ. Naar schatting zijn dertig musici hun baan kwijt. Acht spelers gaan naar het Radio Filharmonisch Orkest met een fulltime contract en 22 met een verminderd contract (variërend van 50 tot 95 procent). Bij het Radio Filharmonisch vertrekken zo'n twintig musici. Een aantal RKF-musici heeft een plaats gevonden bij een ander landelijk orkest. Michael Schønwandt staat op de bok bij diverse orkesten in Europa.

De allerlaatste concerten

Vandaag, 12 en 14 juli speelt de RKF in het Amsterdamse Concertgebouw haar laatste concerten. Het orkest wordt gedirigeerd door Masaaki Suzuki en Frans Brüggen. Brüggen leidde ook het allereerste concert van de RKF op 27 augustus 2005. Concertinfo:
www.concertgebouw.nl/robecozomerconcerten